

MONUMENT

**zpravodaj projektu mapování
vojenských pietních míst**

Ročník : III

Září 2009

číslo : 0011

Z obsahu čísla : Kronika projektu, 37. setkání, 38. setkání, 39. setkání, publicistika , Má vlast v srdci Evropy, Jak mapujeme, nová trička, Výstavba památníku Čs. vojákům ve Skotsku, ohlasy z našich stránek a veřejnosti, počty zařazených VPM

**NÁRODU, KTERÝ SI NEVÁŽÍ HRDINŮ, HROZÍ, ŽE NEBUDE ŽÁDNÉ MÍT, AŽ JE BUDE
SKUTEČNĚ POTŘEBOVAT.**

Slovo redaktora

Přátelé, kamarádi a kolegové!
Přestože nejsem s Vámi hned od začátku projektu, ale stále jej bedlivě sleduji a teď se v něm i účastním, proto si myslím, že mohu s čistým svědomím prohlásit, že děláte vynikající práci, a ač se Vám to všem nezdá, stali jste se velkým zdrojem historických a nezkreslených informací pro širokou laickou veřejnost. Zachovejte si svoji nestrannost a objektivitu a notnou dávku zdravého rozumu, v dnešní době, kdy se jakékoliv občanské sdružení a spolky velmi těžce prosazují, a nejsou podporována ani tolerována natož, že by se stala rovnocenným partnerem. A proto Vám všem, přeji stálé odhodlání v projektu pokračovat, pevné nervy a neutuchající trpělivost a pečlivost. A nezapomeňte poděkovat všem členům svých rodin, protože bez jejich podpory by se Váš projekt neobešel, protože Vás ještě čekají tisíce hodin strávených studiem map a jiných podkladů, tisíce kilometrů k novým VPM a další hodiny strávené nekonečným přepisováním viděného, držte se a pokračujte v tom co jste započali a vytrvejte, opusťte všechny žabomyší války o věcech podružných a přeneste se přes ně a vězte, že je třeba pokračovat v tomto projektu dále a dále a že výsledek toho co dnes tvoříte je pro ty co přijdou po Vás a je to vzpomínka a upomínka na ty co byli před námi. Neb nic a nikdo nesmí být zapomenut !

Honzin

Vítejte mezi námi :

Vlastimil a Petra Zrubeckých, Vladimír Prchlík, Martin Bubela, Robert Nosek, Ing. Pavel Seemann, Petr Vacek, Ing. Ivan Kříž, Vojtěch Stráník, Petra Poláková, Jan Riederer, Lukáš Smola, Zdeněk Janák, Rišo Poláček, ing. Tomáš Bende, Dan Vrba, Petra Borůvková

Kronika Projektu

4.8.	je prezentováno 13100 vojenských pietních míst, počet přispěvatelů je 242.
21.8.	je prezentováno více než 13200 vojenských pietních míst. Do projektu se zapojilo 244 osob.
28.8.	je prezentováno více než 13 300 vojenských pietních míst, do projektu se zapojilo 246 osob.
17.9.	je prezentováno 13400 vojenských pietních míst a do projektu se zapojilo 250 osob.
27.9.	je prezentováno více než 13500 vojenských pietních míst. Do projektu se zapojilo 251 osob.

Z často kladených dotazů :

Jména obcí nejsou řazená podle abecedy, nedá se s tím něco dělat ?

Zatím jsou jména řazená podle data zařazení. V budoucnu bude vložena ještě jedna stránka jako rozcestník (např. nyní u Pardubic), kde budou uvedeny všechny obce a teprve odtud si vyhledáte hledanou obec. Na tomto rozcestníku bude použito abecední řazení. Tento web není finální prezentace naší práce a permanentní přefazování obcí, aby šli abecedně za sebou by bylo časově moc náročné. Do doby přechodu na finální prezentaci (3. fáze) nebo doplnění rozcestníků budete muset vystačit v jednotlivých okresech s kombinací CTRL+F.

Žádost o spolupráci

44- Dobrý den,chtěl bych se zeptat jestli náhodou nemáte nějaké materiály které se týkají 1. a 2. světové války v jižních Čechách-myslím tím místa bojů a bojiště (přibližné mapy nebo místa obcí a měst).Velice mne to zajímá a snažím se zjistit více informací.Pokud budete něco mít,tak mne prosím kontaktujte na můj email: m.vroblis@seznam.cz

Děkuji Michal.

Z našich aktivit

Zápis ze schůze Českobrodské jednoty ČsOL konané dne 11. července 2009 v Českém Brodě.

Jako již tradičně jsme se sešli v restauraci U Bedrníčků, ovšem účast byla slabá, mohou za to jak dovolené, tak dokonce i povodně. Sešli jsme se čtyři: Pepa, Marta, Olda a Martin.

Pepa nás ve stručnosti seznámil s děním v obci a jejím vedením a pak nás dopodrobna seznámil s naším účetnictvím od počátku roku. Situace se jeví více než dobře, máme prostředky jak na spoluorganizování semináře, který letos prvně proběhne v Praze po třech Pardubických ročnících, máme finance na naše akce do konce roku, stejně jako i na důstojné zabezpečení těchto akcí květinami a věnci na VPM. A máme vyčleněn i peníz na tisk brožur pro letošní rok. V případě potřeby můžeme také první zcela oficiální část zimního semináře uspořádat v hotelu Legie v klubovně ČsOL a následně se přesunout na spolkově-diskusní část do prostor ve Stodůlkách..

Naplánovali jsme předběžně, ale skoro již na pevně termín k uctění Dne české státnosti a to v jeho předvečer, tedy na 27. září do Kolína. Místnost zajistí a oznámí ostatním Pepa, ale pravděpodobně to bude stejně jako loni restaurace Taverna.

Zároveň nás Pepa seznámil s faktem, že ČsOL organizovala zájezd do bývalé Jugoslávie, což je sice skvělé, ale minimálně naše jednotka se to dozvěděla až po konání akce, což už skvělé není a jako jednotka budeme žádat vysvětlení toho,

proč se o takovéto akci neví dopředu, z našich řad by se jistě také našli zájemci o cestu a autobus údajně plný nebyl.

No a tolik k posezení a následovala tradiční návštěva Českobrodského hřbitova, kde došlo k drobné změně u válečného hrobu z 2. světové války, kam byla letos nově dodána deska ze zničeného pomníku na Českobrodském náměstí. Sice by asi bylo lepší kdyby se opravil původní pomník, ale alespoň je deska na důstojném místě.

Další naše cesta vedle k pomníku na cestě k Přistoupimi, jenž se událostí váže k jinému pomníku u Českého Brodu, u kterého máme naši cache.

Na obou místech jsme za naši jednotu zanechali květiny, památky jsou dobře udržované.

A následovala část věnovaná výletu, Pepa se vnořil do geocachingu a my s ním, první návštěva vedla do Tuchoraze, kde je jedna skrýš pod místní (nepřístupnou) tvrzí a následně jsme se vydali do Přehvozdí, kde nám za obcí Olda poskytl v roli průvodce podrobný výklad o místním vojenském objektu, bývalém postavení 6. protiletadlového raketového oddílu. Je celkem s podivem, jak po dvaceti letech může takový pěkný areál vypadat, co šlo ukrást je ukradené, co šlo rozbít je rozbité, snad jen ty vzpomínky zůstaly. No, třeba se dočkáme nějakého využití.

Procházka lesním areálem se pro 1/4 naší výpravy zhruba v polovině změnila na nenásilný přechod malé vodní plochy, kdy se Pepa vylodil bez lodě na malém ostrůvku pro další cache. A poslední cache se opět nacházela v Brodě, kde už na startu Pepa také jednu odlovil.

37.setkání klubu (projektu) VETS

Zápis z 37. Setkání konaného dne 24. července 2009 v Praze, v restauraci U Bronců.

Účast: Standa, Martin, Honzin, Pepa, Jirka,
Vladimír a Diana.

Program:

1) Splnili jsme jeden z větších úkolů pro letošek

a nechali jsme si vyrobit spolková trika a košile. Výsledek je jak jsme se shodli velmi dobrý. Distribuce se ujal předseda, který jich hnedle na místě odbavil pěkných pár balíčků. Všichni kdo si trika objednali se prosím domluvte se Standou jakým způsobem se k Vám dostanou, veškerou distribuci má i nadále pod palcem právě on.

2) Honzin předal přítomným ceny, které jsme získali v soutěži MÁ VLAST V SRDCI EVROPY Poznej ji a chraň. Příjemný malý dárek.

3) Pepa nás informoval o postupu prací na jedné z letošních publikací a to měšť Beroun, něco poctivě dohledal, jeden kousek ještě chybí a tak se pokusí získat ještě další informace cestou městského úřadu.

4) Zvolna pokračují přípravy semináře, který se bude v prosinci konat v Praze. Pepa nás podrobně informoval s našimi finančními možnostmi na tuto akci a jak již bylo napsáno na Brodské schůzi ČsOL, je to velmi dobře finančně nastaveno, máme peníze jak na příspěvek na ubytování, cestovné, občerstvení, tak i výrobu nezbytných materiálů.

5) Pepa dále přítomné seznámil s blížící se akcí v Kolíně, která se bude konat 27. září. Vysvětlil, že pro někoho neobvyklý termín (neděle) je určen především z důvodu plánované návštěvy Židovského hřbitova, který je v sobotu uzavřen. I na tuto akci máme finanční prostředky. Setkání začne v restauraci Taverna a bude organizována společně s Českobrodskou jednotou ČsOL.

6) A když jsme u ČsOL, tak nám Pepa předal informaci, kde že se stala chyba ohledně nedostatku informací ohledně zájezdu do Jugoslávie. Byl to nemilý informační zádrhel, kdy se prostě informace o konání akce na některé jednoty nedostala. Doufáme, že se to nebude opakovat až tak často, protože naše jednota má o podobné akce velký zájem, na místě se rovnou několik členů přihlásilo na zájezd na Dukelské bojiště.

7) Znovu je třeba připomenout, že vše co běží na doméně www.vets.cz jde přes Standu, tedy je-li nějaký problém je třeba se obracet na něj. Standa také na této doméně zajišťuje registrace pro zájemce o naše diskusní fórum.

8) Předběžně se plánovala akce v Mělnickém Vtelně, kde bychom rádi zřídili další cache pro hru geocatching. Termín je zatím domluven na 16. – 17. říjen. Je to sice v konfliktu s termínem akce na Komorním Hrádku, ale to se ještě dořeší.

9) Potěšitelné je, že se zvolna se situací seznamuje náš třetí vkladač Jirka, z prvních pokusů je vidět, že má talent. A už zvolna začíná tušit do čeho jde.

10) Proběhla krátká diskuse nad tématem komentáře u našich příspěvků, kdy se v poslední době objevilo několik zcela nemístných a nepatřičných komentářů, část z nich dokonce vulgárních, většinou zcela mimo náš projekt. Prostě se někdo potřeboval někde realizovat. Podobným návštěvníkům bylo dočasně zamítnuta možnost vkládat komentáře z IP adresy, odkud svoje nemístné poznámky vložili. V případě zájmu jim může být IP časem odblokována.

11) Martin navrhoval omezit zahraniční VPM, především ty, jenž nemají zcela žádný vztah k ČR/ČSR/ČSSR. Ale zařazovat je budeme víceméně stejným způsobem, dále. Možná časem dojde na výraznější oddělení v přehledu počtů na titulní stránce VPM v ČR a v zahraničí, ale jiná změna se zatím realizovat nebude. Každopádně prosíme přispěvatele, aby měly alespoň malý soucit s vkladači a tolerovali pozdější vkládání zahraničních VPM oproti VPM v ČR jenž mají přeci jen prioritu v našem projektu.

A ještě jednou – kdo má objednaná trika – pište, volejte Standovi. Domluví se s Vámi na doručení balíčků.

A to je asi vše, bouřku jsme v klidu přestáli a můžeme se těšit na další setkání a akce.

Zapsal: Martin

38.setkání klubu (projektu) VETS

Zápis z 38. setkání konaného dne 18. srpna 2009 v Praze, v restauraci U Bronců.

Účast: Standa, Pepa, Aleš, Vladimír a Diana.

Program:

1. Příští v pořadí již 39. setkání proběhne **15. 9. 2009** v Hotelu Legie (malý salónek) /zařídí Pepa P./.

2. Případný druhý zájemce na tvorbu SHP se dobrovolně přihlásil Standa K.

3. Všemi přítomnými bylo poděkováno Jirkovi P., ikdyž nebyl přítomen, za rychlé a bezproblémové zaučení na pozici 3. vkladáče.

4. Velká diskuze proběhla na téma 4. výroční setkání v Praze v termínu 5. - 6. 12. 2009, kde organizaci celé akce si na svá bedra vzal Aleš Z. a Standa K.

Na základě již proběhlé návštěvy budou mimopražští zájemci ubytováni ve stejném objektu, ve kterém se bude konat samotné setkání. Cena ubytování stále platí 500,- za noc a za salónek se nic platit nebude. Všichni se shodli, aby případná akce začala již dříve cca po 10 hodině a i hotel přislíbil možnost obsluhy do časných nočních hodin. S tím souvisí, aby již mimopražští začali psát na předsedu předběžné rezervace na ubytování a dále zda mají zájem navštívit druhý den Lidice či strávit den v hl. městě. Vzhledem k tomu, že nyní v hotelu finišují rekonstrukce, podrobnější informace budou k dispozici na příštím srazu.

Je velice pravděpodobné, že v salóнку bude WI-FI, tak bude možnost i praktických ukázek z našeho webu.

5. V krátkosti bylo hovořeno o akci v termínu 16. až 18. října v Mělnickém Vtelně, kde bude zakládána další geocache do hry Geocaching.

6. Standa přinesl na ukázkou 1. číslo nově vycházejícího časopisu Válka a ihned bylo toto číslo zapůjčeno Vladimírem Š..

7. Všichni pozdravují Honzu K., který má nohu v sádře a přeje brzké uzdravení.

Zapsal: Standa K.

39.setkání klubu (projektu) VETS

Zápis ze 39. setkání účastníků projektu mapování VPM

konaného 15. září v salonku hotelu Legie v Praze

účast: Standa, Jaroslava, Martin, Jirka, Aleš, Vladimír, Honzin a Diana

Úvodem si jako spolek dovoluujeme vyjádřit účast a vzkaz, **DRŽTE SE MARTO A OLDO !**

k vlastnímu programu:
1)Standa a Aleš informovali o přípravách semináře a setkání v prosinci, podstatné informace jsou již nyní v předběžné pozvánce, která je na webu. Na místě by mělo být k dispozici přímo v salonku WIFI připojení, plátno, sami si zajistíme projektory (Jirka a ideálně ještě jeden), notebooky (Jirka, Standa, Honzin a případně další). Případné noční taxi bude také dostupné, info u Standy. Ubytovaní je nezbytné si objednat u Standy do 20. října, který následně objedná vše hromadně. Program na neděli bude monitorovat Honzin a včas dá návrhy.

2)důležitou věcí je, že součástí semináře a setkání bude i valná hromada spolku, tedy tuto informaci je třeba brát jako oficiální pozvánku pro zájemce z řad členů spolku.

3)naplánovali jsme termíny akcí do konce roku a je jich celkem dost

4)Jaroslava nás informovala o stavu pokladny, která má za sebou nápor po akci s trikama. Mimoto, pár triček ještě zbývá, takže případní zájemci neváhejte, nějaký pátek si zase nic podobného pořizovat nebudeme.

5)Martin navrhuje ustanovit funkční redakční kolektiv pro zpravodaj Monument a pro brožury z edice Knihovna. Zájemci se mohou hlásit.

6)Odsoudili jsme vzkazy jenž nám na web píše paní Ludmila. O tom jak moc je daná dáma v obraze svědčí její výtky, že „nevidí důvod, aby na náš projekt šly peníze ze státního rozpočtu...“. Takže ještě jednou paní Ludmilo, opravdu nás stát neplatí a opravdu jsme parta nadšenců. Navíc vysoce tolerantních, jinde by Vám už vstup do komentářů zadrželi.

Publicistika

7)řešila se brožura č. 006 – okres Jeseník. Je skoro hotová, finální korekturu na svá bedra převzal Vladimír.

8)je potřeba dohodnout jaká dílka se budou dělat příští rok a najít dobrovolníka, který se ujme editování těchto děl.

9)pro případné zájemce bude možné nachystat CD/DVD s daty od Sarge, kdo bude mít zájem, dejte předběžně vědět Martinovi.

A to je vše, ovšem je třeba zdůraznit vzornou ustrojenost přítomných ve spolkových tričkách.

zapsal Martin

MÁ VLAST V SRDCI EVROPY Poznej ji a chraň

Sešel se měsíc s měsícem a dnes 30.6.2009 po 14 hodině Spolek pro vojenská pietní místa obdržel za účast v soutěži pořádané Památkovou komorou ČR ve spolupráci s Českou radou dětí a mládeže a Asociací nestátních neziskových organizací v České republice zastřešenou podporou ministrů kultury a školství a mládeže, a jinými významnými osobami (velvyslanci Rakouska, SR, Polska a Německa) **MÁ VLAST V SRDCI EVROPY Poznej ji a chraň** za svůj projekt a činnost na stránkách vets.cz ČESTNÉ UZNÁNÍ , protože přesah činnosti spolku nezapadal přesně do vyhlášených kategorií, předseda Památkové komory Vám všem děkuje za práci kterou odvádíte a velmi si jí váží!

Byli jsme osloveni, abychom popsali a sepsali naši činnost dopodrobna, včetně příběhů a zajímavých zážitků, zkušeností a odezev na náš projekt.

Včetně zdůraznění našich mezinárodních a celosvětových spolupracovníků, přispěvatelů a čtenářů.

A chěli by po své linii zveřejnit naše informace o nás ve svých periodikách a jiných informačních kanálech!

A prosím, pokud máte něco zajímavého v souvislosti s činností spolku, zašlete to na moji adresu a já ve spolupráci s redakcí Monumentu

vytvořím jakousi podrobnou zprávu o našem spolku k uveřejnění a zašleme ji na adresy zájemců.

Proto Vám všem ještě jednou děkuji a gratuluji!

Honzin

Spolkové triko vzor 2009

Po více než dvou letech si náš Spolek pro vojenská pietní místa, o.s. pořídil opět spolková trička. Tedy tentokrát nejen trika, ale i košile.

A přestože minulé trika nebyla špatná a svému účelu velmi dobře slouží i dnes, rozhodli jsme se tentokrát pro vyšíváný motiv. Co bude tímto motivem bylo jasné od počátku, mělo to být logo našeho spolku. Firmu jsme měli vybranou hnedle, neb jsme znali jejich produkty a chtěli jsme přesně něco takového. Neděláme reklamu, kvalita se chválí sama, ale pro zvědavce, stránky firmy jsou (nášivky Stříbro). Ochotně nám pomohli dodělat naše podklady do použitelné podoby a po velmi krátké době naši objednávku zhotovili.

Pořídili jsme si trika a košile s krátkým rukávem v khaki a pískové barvě, s logem spolku na levé straně prsou. Část členů si ještě přioobjednala našít vlajku na rukáv. Každý člen si mohl objednat kolik sám uznal za potřebné, pro spolek se po minulé zkušenosti ještě pořídila malá záloha, která bude distribuována dle potřeb.

Distribuci přijal na svá bedra náš předseda Standa, který první zásilku rozdělil už na červencové schůzi a ostatní zájemce odbaví postupně.

Jak jsem vylepšoval svůj postup při vyhledávání VPM

Na začátku pomníky v našem městě nebyly na webu zmapovány – s nimi jsem začal. Byly ale další objekty, o kterých jsem nevěděl, zjišťoval jsem, kdo by mohl být zdrojem informací. Náhoda mne svedla s členem Klubu vojenské historie. Kdysi se snažil v části našeho regionu mapovat pomníky obětem válek. Poskytl mi své záznamy. Mohl jsem město obejít znovu, a nejen město, ale i další obce v okolí. Později jsem zjistil, že na trase, kterou jsem již absolvoval, je další objekt. Jet tam znovu? Pro systematické vyhledávání potřebuji třeba jen neúplný přehled. Ten jsem objevil na Městském úřadě – obce s rozšířenou působností. Lidově „malý okres“. Tam pracuje úředník, který má ve svém resortu „Péči o památky“. Velmi ochotně mi poskytl „**Výpis z evidence válečných hrobů**“. Navštívil jsem později i druhou obec s rozšířenou působností v našem bývalém okrese. Situace se opakovala. Z těchto výpisů jsem si zaznamenal na mapě okresu místa, kde je něco evidováno – buď jako hrob s ostatky nebo pietní místo. Uvedeno je místo velmi často i číslo parcely. Na internetu s hybridními mapami katastrů obcí nebyl problém zjistit místo a cestu k němu. Označená místa jsem ještě rozlišil – označil jsem ta, která již zmapována na Spolkovém webu jsou. Takže nyní, když mám někam cestu, podívám se na mapu a vidím, že mohu získat pohodlně další úlovek. Nemůže se mi stát, že projedu obcí po průjezdné komunikaci bez výsledku, ale často stačí obejít jeden blok budov k parku a je to. Další VPM.

Ochota na úřadech ORP poskytnutím výpisu neskončila. Nabídli mi další pomocné informační materiály, které zpracovali jiní, které tato tematika zajímala. Tam byly uvedeny další podrobnosti o umístění objektů zájmu. Ty doplnily již zmíněné výpisy.

Tak nyní, když si chci udělat výlet „jen tak“, vím hned, kam to bude. Naopak, když mám někam namířeno, vidím, co po cestě mohu získat. Přehled není samozřejmě stoprocentní (ne každá obec vše do evidence nahlásila), ale domnívám se, že 90 % objektů je mi takto „zpřístupněno“.

Přehled jsem si udělal samozřejmě jen pro svůj okres, tedy blízké okolí. Postupně jsem dostal náš okres na druhé místo v kraji v počtu zmapovaným VPM. Nechci tím propagovat soutěživost, ale spíš systematickosti v pátrání. Mám totiž rád, když vidím, jak se mapa zaplňuje.

text: Stanislav
foto: Vladimír Štrupl

Čest jejich památce – úklid vojenského hřbitova

O neutěšeném stavu vojenského hřbitova Olomouc – Černovír jsem četl už před lety. Když se před nedávnem na našich stránkách objevila informace, že lidé (kešeri) kolem Geocachingu chtějí na místě uspořádat event (setkání) pod názvem „Čest jejich památce – úklid vojenského hřbitova“ za účelem alespoň částečně upravit a uklidit zanedbaný hřbitov, neváhal jsem a na event se přihlásil. Minulý týden jsem sháněl podrobnější informace a kontaktoval známé, abych zjistil kdo z nich tam také pojede. Konečně nastala sobota 13. září a já po páté hodině ranní vyrazil na vlak. Cesta do Přerova proběhla v pohodě, ale situace na přerovském nádraží dávala tušit, že se něco děje. V důsledku srážky dvou nákladních vlaků u Mohelnice, byla trať na Českou Třebovou neprůjezdná. Vlaky měly 30, 40, ale i 150 minut zpoždění na !!!odjezdu!!! a toto zpoždění se neustále zvyšovalo. Nádraží proto bylo plné nervózních lidí, mezi kterými se mě naštěstí podařilo najít známého, Radima, který je správcem databáze legionářů Památníku čs. legií Čestná vzpomínka. Zpoždění se stále stupňovalo a s ním i nervozita lidí a tak už jsme začali pomalu hledat náhradní způsob dopravy. Po půlhodině se přece jen podařilo vypravit z Přerova do Olomouce jeden vlak, který nahrazoval pět (5!!!) osobních vlaků, expresů a rychlíků, které měly v uplynulých hodinách směřem na Olomouc jet. Situaci ve vlaku, který byl našlapaný opravdu do posledního místečka netřeba popisovat. Naštěstí je to do Olomouce jen okolo 20 minut. On nádraží jsme s Radimem bez problémů přijeli na přestupní stanici a po drobných potížích nakonec i ke hřbitovu v Černovíru. Už z dálky bylo vidět na dvě desítky aut kešerů. Na hřbitově samotném pak panoval čilý ruch, ze všech stran se ozýval zvuk sekaček a křovinořezů, na ploše byly dvě desítky lidí, kteří vyhrabávali starou trávu, mezi tím vším kmitala desítka lidí s kolečky, kterými odváželi shrabanou trávu na obrovské hromady a do přistavených kontejnerů. Celé to hemžení zahalovala obrovská mračna kouře. Po krátké domluvě s organizátory jsme se s Radimem vrhli na likvidaci náletových keřů po obvodu hřbitova. Po dvou hodinách byly keře z větší části odstraněny a já se začal dívat po kolegovi ze Spolku, který měl být také na místě.

Nakonec jsem po telefonu Romana Ujfalušiho našel (bylo to těžké, celou dobu se schovával s motorovou pilou kdesi v korunách stromů a předstíral činnost J , ale odhalili jeho nekalé úmysly a musel na zem), se známým právě zvedali povalený pomník. Společnými silami se nám podařilo najít, očistit a znovu vztyčit ještě několik dalších pomníků. Poté jsme se vrhli na betonové patky, které dřív nesly litinové kříže a označovali jednotlivé hroby. Patky jsme vyrovnali na chodník, aby s nimi mohlo být lépe manipulováno, při dalších úpravách hřbitova. Po patnácté hodině už rychle docházely síly, naštěstí bylo vše podstatné uděláno. Většina kešerů se rozjela k domovům, odpočatý J Roman se ještě snažil v jiné části hřbitova zvedat další náhrobky, ale ostatní už takový zápal pro věc neměli a tak toho musel taky nechat. Vrhel se tedy na dokumentaci zdejších VPM. U centrální kaple se mezi shromáždili přeživší. Všichni se shodli, že to bylo zajímavé a hlavně užitečné setkání a komunita kešerů bude podobné akce pořádat a podporovat i v budoucnu. Při té příležitosti jsme prezentovali činnost našeho spolku, rozdali informační letáky a přislíbili účast na dalších podobných akcích a pomoc při jejich medializaci. Okolo šestnácté hodiny přijel správce olomouckých hřbitovů pro zapůjčené nářadí. Několikrát vyslovil dík za odvedenou práci a přesvědčení, že spolupráce nekončí. Všechny také šokoval přístupem památkářů, kteří se o akci doslechli a možná z nepochopení co se vlastně bude dít vyhrožovali až dvou milionovou pokutou za ničení kulturní památky (jak příhodné, na místě se byli podívat teprve večer před konáním eventu a zjistili v jak neutěšeném stavu hřbitov je). Následně jsme se přesunuli na pokec a večeri do jedné z olomouckých restaurací. Eventu se účastnilo dle organizátorů 78 lidí, kteří se větší či menší J měrou zapojili do úklidu hřbitova a organizace. Všem zúčastněným organizátoři poděkovali. Následovala volná diskuze, výměna geokointů, kontaktů a zkušeností. Poté co ke svým ratolestem odjel Roman. Vydal jsem se domů i já s Radimem. Cestou na nádraží jsme navštívili Mauzoleum, kde jsou uloženy ostatky Jugoslávců, obětí první světové války. Cesta zpět byla ještě dobrodružnější než ta ranní , ale podařilo se mě přece jen domů ještě před půlnocí dostat.

Celou akci hodnotím jako velmi vydařenou a věřím, že nezůstane jen u slov a podobné akce, nejen v Olomouci se budou opakovat.

Ing. Petr Tichý

VÝSTAVBA PAMÁTNÍKU ČESKOSLOVENSKÝM VOJÁKŮM VE SKOTSKU

Česko-skotská charita Czech Memorail ve spolupráci se Sdružením pro výstavbu památníku čs. vojákům ve Skotsku o.s. postaví ve skotském Arisaigu památník stovkám československých vojáků z druhé světové války, kteří zde prošli výcvikem Special Operations Executive a v odvážných akcích v týlu nepříteli, na území obsazeném nacisty i v bitevním nasazení na frontě se zasloužili nejen o osvobození své vlasti, ale i o svobodu jiných národů. Mnozí z nich za to zaplatili životem. Památník bude umístěn v prostoru skotské vesnice Arisaig, kde se nachází informační středisko Land Sea and Islands Centre, ve kterém bude instalována expozice týkající se československých vojáků a výstavby památníku. Památník je dílem akademického sochaře Josefa Vajceho a má tvar přistávajícího padáku téměř ve třímetrové velikosti a hmotnosti 3 tun. Záštitu výstavbě pomníku udělili prezident České republiky Václav Klaus a ve Skotsku Lord High Commissioner The Rt.Hon. George Reid. Trasa památníku: Praha - Plzeň - Nürnberg - Calais - London - Edinburgh - Arisaig www.pomnikparasutistum.cz a www.czechmemorailanlet.cz

ROZLOUČENÍ S PAMÁTNÍKEM

Rozloučení s památníkem před cestou do Arisaigu na západním pobřeží Skotska, kde bude slavnostně odhalen 10. listopadu 2009, se konalo v sobotu 26. září 2009 na symbolickém místě – před pravoslavným katedrálním chrámem sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. „Tady se před šedesáti sedmi lety ukrývali před nacisty českoslovenští parašutisté, kteří v květnu 1942 provedli a říšského protektora, byli právě jedněmi z těch, kteří absolvovali SOE výcvik ve Skotsku v roce 1941,“ řekl náměstek ministra obrany pro zahraničí Jan Fulík. Velmi zajímavý projev

pronesl Michal Rada, nevidomý politik. Památník, který má formu velkého žulového kamene s motivem přistávajícího padáku, má připomínat nejen jejich hrdinství, ale bude sloužit i jako symbolický hrob těch, kteří během války zahynuli neznámo kde.

Slavnostního ceremoniálu se zúčastnila také britská velvyslankyně v České republice Její Excellence Sian MacLeod, generální honorární konzul ČR ve Skotsku a zároveň předseda Sdružení pro výstavbu památníku Paul Millar, členové organizací veteránů včetně plukovníka Jaroslava Klemeše, jednoho z posledních žijících parašutistů, kteří absolvovali výcvik SOE a další hosté.

Na doprovodné akci v Novoměstské radnici Vladimír stručně představil náš Spolek dr. Paulu Millarovi, plk. Jaroslavu Klemešovi, paní Evě Šuvarské, zástupkyni ředitele z Národního památníku hrdinů heydrichiády, paní Jitce Slavíkové, vedoucí odboru kanceláře starostky ÚMČ Praha 2, Michalu Radovi, zastupujícímu zde ČSSD a dalším.

Foto a text: Vladimír a Diana Štruplovi

Zápis ze 7. schůze jednoty ČsOL v Českém Brodě

V neděli 27. září proběhla v Kolíně a okolí schůze jednoty ČsOL Český Brod.

Sešli jsme se před jedenáctou hodinou u informačního centra v Kolíně a naší první zastávkou byl starý židovský hřbitov. Po jeho prohlídce, kde se nepodařilo najít žádné VPM, jsme se vypravili na nový židovský hřbitov, kde jsme v tomto hledání byli podstatně úspěšnější. Na tomto hřbitově jsme položením kytice za naši jednotu také uctili památku židovských obětí 2. světové války z Kolínska u zdejšího pomníku.

VPM nalezená na tomto hřbitově a později i v dalších lokalitách v Kolíně si vzal na svá bedra Honzin.

A třetím místem, které jsme navštívili byl opět hřbitov, tentokrát Ústřední hřbitov. Zde jsme vzpomenuli Radka Peřinu, účastníka mise SFOR a položili kytici na jeho hrob. Následně jsme ještě položili kytici u pomníku odboje českých námořníků. Při této příležitosti se prostě nedalo přehlédnout, že na pomníku chybí jak znak námořníků, tak většina desek. Respektive zbyla už jen miniaturní destička z nápisem 1918. Plně doufáme, že se desky pouze přesunuly do opravy a brzo budou na svém místě zpět. Jiná varianta nás ve městě, jehož představitelé tak dbají upomínek na náš odboj ani nenapadá.

Tímto dopolední, respektive částečně i odpolední oficiální část skončila a mohli jsme se přesunout do zadaného salónku k vlastní schůzi.

Účast za jednotu nebyla vůbec špatná, účastnili se bratři a sestry: Šíma, Tichý, Kincl, Brynych, Kain, Přerovský, Štruplová, Štrupl, Tetur a Doležal. A dva hosté.

Program schůze po svém schválení byl následující:

1) přijetí nových členů: pro přijetí Jirky Porteše a Ferdinanda Vrábela byli všichni přítomní. Oba, ač opět ne od Brodu se účastní našich akcí a podílí se na projektu mapování vojenských pietních míst. Pro naši jednotu se bude jednoznačně jednat o přínos.

2) zabezpečení akcí jednoty do konce roku 2009 - seminář k problematice VPM, který bude letos v Praze, pozvánky budou vytvořeny do konce října, technicko administrativně má akci na

starost Standa Kain a Aleš Zahradníček z naší jednoty, akce je finančně zabezpečená, sobotní oficiální program bude společný se Spolkem pro VPM a nedělní víceméně také, neděli má na starosti Honzin a bude se jednat buď o návštěvu Lidic (nebo v případě nepřízně počasí o nějakou lokalitu či akci v Praze)

- založení dvou schránek pro hru geocatching (1x u Mělnického Vtelnu – Vladimír, Pepa, Diana a druhá na Moravě – Petr Tichý)
- prezentace jednoty a spolku na setkání veteránů na Komorním Hrádku - Martin
- ještě letos vydat dvě brožury společně se Spolkem pro VPM (viz. další body)
- dva naši členové se budou účastnit zájezdu ČsOL na Dukelské bojiště

3) k brožurám Beroun a Jeseník jenž budeme za podpory ČsOL vydávat společně se Spolkem.

- Jeseník je již po „spolkových“ korekturách vlastně hotov, data jsou poskládána, je třeba doplnit předmluvy od ČsOL a z Jesenicka
- Beroun – chybí doplnit již nafocené tři VPM (doplní Pepa), následně proběhne ještě rychlá korektura, protože kostra je skoro stejná jako u předchozích dílů a doplní se předmluva, obě sestavené brožury se odevzdají do 15. října do ČsOL
- k brožurám „Legionářské deníky“, tato položka vyjde v podobném formátu jako knížky k VPM, ale „pouze“ v elektronické podobě, a pokusíme se Honzinovi usnadnit jeho boj s čínskými znaky

4) Pepa nás jako obvykle obšírně seznámil s ekonomickou situací naší jednoty. Jako obvykle je v zásadě dobrá. Ani do budoucna nebude naše jednotka vybírat členský příspěvek, máme dostatek peněz na zajištění našich akcí a to včetně důstojného průběhu pietních akcí

5) Jelikož má naše jednotka v ČsOL na starosti i podporu hry geocatching, informoval nás o průběhu přípravy mincí (geocoinů) pro tuto hru. Mincí o průměru 36 mm se vydá přibližně 100 kusů a ty se rozdělí jednotám se zájmem o tuto hru a posléze se rozletí do světa podporovat myšlenku legionářské tradice.

6) Předběžně jsme již začali pracovat na plnu akcí na rok 2010, bude se jednat zejména o tyto akce:

- zájezd a pietní akce na Moravě - duben
- pietní akty v květnu
- valná hromada jednoty v Českém Brodě - červenec
- pietní akty, září a říjen
- pietní akt v září – štkpt. Morávek, Kolín
- den válečných veteránů
- uspořádání semináře k VPM, společně se Spolkem pro VPM v Praze – začátek června
- seminář k problematice VPM, pravděpodobně v Praze (20. – 21. 11.)
- založit další dvě skryše pro hru geocatching
- podílet se na vydání dalších brožur k problematice VPM, jmenovitě tituly určíme na semináři, jedním z favoritů je okres Bruntál
- uspořádat minimálně jednu schůzi jednoty mimo Prahu i Brod (Kolín, Poděbrady)
- zahájit přípravné práce pro vznik pamětní desky pro gen. Krzáka

7) S velkou nelibostí také sledujeme nehorázně narůstající nedostupnost produktů bývalého AVIS a současného PIC MO. Jde o neskutečné množství krásných a faktograficky bohatých knih vydávaných za peníze MO, jenž jsou dostupná tak maximálně v několika knihovnách a případný laický zájemce je odkázán na antikvariáty a burzy, kde si tyto původně neprodejné knihy může po pár stech za kus zakoupit. Za takové situace se domníváme, že jsou jen dvě další možné cesty jak dál. Buď bude MO dávat dané tituly v elektronické podobě na internet, jak tomu bylo dříve (a nyní to již není), nebo prostě tyto historické a podobné práce prostě nebude vydávat vůbec a bude se vše řešit komerční cestou, tak aby se peníze daňových poplatníků dostali i ke spotřebě daňových poplatníků. Samostatnou kapitolou by jistě bylo i to, že dříve bylo občas možné tyto tituly od MO získat, dnes je to zcela nemožné.

A jedna položka mimo jednání jednoty, Spolek pro VPM zašle příspěvek na pomník našich

vojáků ve Skotsku (akci zajistí Vladimír se Standou).

Po schůzi jsme ještě vyrazili posbírat několik skrýší pro geocaching po Kolíně a následně jsme se ještě zajeli podívat do lokalit Křečhoř a Bedřichov na zdejší pomníky. Přičemž Bedřichov jsme ještě neměli jako VPM.

Prostě příjemně strávený den se schůzí i výlety.

zapsal: Martin

Ohlasy z našich internetových stránek a veřejnosti

Návštěvní kniha

Děkuji za tyto stránky, občas člověk najde něco zajímavého a co ještě nikdy neviděl a nevěděl. Trošku mě udivuje kontroverzní příspěvatel Ing. Janda OK1HH, který se chce spíše zviditelnit ! Jinak díky za krásné webové pages.

Pavel BOK

Zdravím, máte velmi, velmi kvalitní stránky, které se věnují této tématice v tak širokém záběru. Obdiv a úctu všem, kteří se ve svém volném čase a ZADARMO! starají o tyto stránky. Na netu jsem nenašel nic lepšího. Doufám, že v projektu budete pokračovat tak jako dosud, držím palce. Ahoj

Tango.32

Děkuji za tuhle poctivou práci. Muj stryc, Oldrich Anschlag, je tu uvedený. Ma take jine pametni desky, v Uherskicich, a ve Vranovicich na nadrazi. Pokusim se je pridat do teto databaze, az tam priste budu na navsteve. Je mi jen lito, ze Uhersicti Romove jsou uvedeni v tak malem poctu, kdyz v Osvetimi jich zemrelo o tolik vic.

Aleš Dobeš

Díky za tak skvělý titul jako je tato edice doufám že v budoucnu vyjdou další. Díky i za www stránky.

Vojtech Chudlasky

Táto stránka je dôstojným pripomenutím si tých, ktorí zomreli preto, aby sme my mohli žiť. Poznámka - doplnok k tabuli na židovskom cintoríne v Žiline - podľa ústneho podania môjho neb. otecka (ktorý bojoval po vypuknutí povstania

v bojoch pri Strečne, neskôr v I.čsl. armádnom zbore), príbuzného jedného z umučených : týchto protifašistických bojovníkov - partizánov, ktorých partizánska jednotka pôsobila v horách okolia Kuneradu niekto udal. Nemci ich pochytili, odviezli na židovský cintorín v Žiline, kde ich mučili, tam si sami museli vykopať svoje hroby a tam ich zavraždili. Po vojne boli pochovaní na cintoríny vo svojich domovoch. Ich potomkovia žijú a ďakujú tvorcom tejto stránky.

Katarína

obec Uničov (OL)

"Cireifel" ist sicher ein Lesefehler. Es muss wohl heißen "Kreisel" (das angebliche "f" ist in Wirklichkeit das ehemalige "lange s" in der gedruckten deutschen bzw. gothischen Schrift). Es handelt sich aus dem gleichen Grund auch nicht um einen "Grundbefitzer" sondern einen "Grundbesitzer". Richtig also: Franz Kreisel, Grundbesitzer.

Schadnik

Sie haben Recht, ich repariert zu, Danke

Martin

obec Chotěboř-Bílek (HB)

V Bílku jsem sloužil, tak můžu říct, že to co přdváděli někteří piloti z Čáslavi přímo nad muničákem bralo až dech. Kolikrát to vypadalo, že je jen otázka času, než se v této oblasti stane nějaké neštěstí. Svůj osud si napsali sami, bylo jen velké štěstí, že nezabili někoho dole. Škoda těch psů, který se z toho zbláznili a byli utraceni.

Je mi ale líto i těch dvou pilotů.

Čest jejich památce.

Josef Hoblík

obec Tanvald (JN)

Dankeschön! Ich finde es schön, das dieses Kriegerdenkmal vom tschechischen Staat saniert wurde!

Michael Nährig

obec Prachatic (PT)

Kdy už Prachatice konečně dostanou rozum a na zrušené místo po nesmyslném, jasně ideologicky zabarveném pomníku, umístí (i když už s ostudou) pravdivou připomínku podílu americké armády na jejich osvobození.

Vlastimil Tůma

Tento typ pomníků nebyl věnován ani tak obětem války, jako vítězství ideologie. Nám měly připomínat povinnou vděčnost SSSR, a to na

"věčné časy". Staly se dějištěm vazalských rituálů nedůstojných kulturního národa Evropy. Hrůza, že to místní radnici došlo tak pozdě. Možná, že ani neví, kdo operoval v květnu 1945 v jejich kraji. Absence pamětní desky ve městě o tom cosi vypovídá...

Standa

Není to tak dlouho, co jsem se dozvěděl, že Sověti nám v roce 1968 zavraždili 108 spoluobčanů. Většina z nich dodnes určitě nemá ani tu pamětní desku. Martine, bojuješ tak urputně i za ně? Nebo si se zbláznil jen do Čirikova a zajatkyně. Potom zažádej a umísti si je doma na chodbu nebo zahradu. Tam můžeš v soukromí nerušeně dělat tryzny...

Standa

Sověti si lidského života nevážili. Ruské vojenské zajatce nařídil Stalin střílet, jako zběhy. Jeden takový se dostal z Pasova do Prachatic. Zde v nemocnici zemřel. Je to smutné, ale pravdivé. Pochopil jsem, že pro Vás by bylo akceptovatelné umístit pamětní desku na nemocnici nebo do jejího areálu.

Mirek

medailon generál Josef Leiner

Jsem hrdý na svého prapradědečka

Martin Leiner

Vzkazy z naší „kešky“ GC1DB3Q

Díky za zajímavé místo, odloveno s GeoLipoTeamem. TNLN

Petricius

Nalezeno (se) synkem (sember). Ač v Brodě už nějaký čas žiju, zůstal mi doposud pomníček utajen. Díky za keš a za důležitou vzpomínku na minulost.

pangogo

Hezky vylet do Ceskeho Brodu a odlov zdejsich kesek. Umisten TB, ktere jsem privezl z Las Vegas. Díky za kesku

mraka

Pomník není z auta skoro vůbec vidět. Nebýt u něj keš tak by zůstal bez povšimnutí. Odlov byl rychlý a bez problémový. Díky

Voci

Toulani po okolí s Barou.
Kratka zastavka a rychly nalez.
Cest jejich pamatce.
Diky za kes.

Osik

rychlá drive in cache, byla zatím poslední kterou jsem z Brodu ještě neměl. díky moc za její obnovení..

Tomyxx

Nalezeno s Osikem během naší spanilé jízdy.

Díky

Zajímavé místo. Nejdříve projedeme, ale rozhodneme se, že se nebudeme vracet, ale že si zpátky dojdeme. Pelášíme na místo a nalézáme keš. Tedy po tom, co si hezky prohlédneme okolí. Zalogujeme a v podstatě pelášíme zpátky, protože se opravdu už stmívá.

Když se blížíme k Otí, ulovím si ještě jeden špendlík. Ale to mě vidí kolem projíždějící mudla a haleká na mě - nejezte to, dyk je to samé olovo. A na to mu já odpovídám ... mno, na něco holt musím umřít

Buik1

nalezeno super drive-in, snad nikde jinde se nám s Terkou zatím nepovedlo zaparkovat tak blízko od cache....a než jsem já pobrala batůžek a geopsa, tak Terka měla nalezeno....díky za cache, a klidný letní podvečer

Dutch Team

díky za historickou připomínku - na památníku jsme objevili rodáka z vesnice-dedeckova kamarada

Jeste ze jsme meli s sebou nejmladsi clenku tymu - ta kesku objevila

KIM-PA

Ten pomník jsem skoro prehlidl, takže jsem se musel vracet. Kes pak nalezena v pohode. TFTC

Panther16

Děkuji za připomenutí hrdinů.

kral1689

našla jí malá Terežka...Díky

Jelen72

Ten pomníček je na takovém zastrčeném místě. Asi mnoho lidí o něm neví. Děkuji za pěknou cache.

ashleyanddakota

Na takovémto místě bych památník ani kešku
nehledal. Většina z nás kolem prostě bez
povšimnutí projede. Díky za připomenutí
památného místa!

Petrino

Rychlá drive-in. Pomníčku bych si bez kešky asi
nevšimnul. Díky

mexikan

Pěkná drive-in s výhledem, k památníčku bych
se určitě jinak nedostal. Naše první z Českého
brodu.

Díky za kešku.

PJIY

Počty vojenských pietních míst zařazených v rámci projektu mVPM

Vyhodnocení projektu mapování vojenských pietních míst ke dni 30. září 2009								
Počet účastníků, kteří se zapojili do projektu								
Zapojeno do projektu	Válečných veteránů	Členů SVV nebo ČsOL	Členů ČSBS	Členů/sympatizantů spolku pro VPM	jednorázové přispělo	pos-252	celkem přispěvatelů	
251	30	24	1	20 / 2	45		296	
Celkový počet prezentovaných vojenských pietních míst								13501
Návštěvnost stránek za dané období								CELKEM
	minulá období		červenec	srpen	září			1080804
	1041328		11796	14313	13367			
Počet prezentovaných vojenských pietních míst na internetu								
Hlavní město Praha								CELKEM
Praha 1	Praha 2	Praha 3	Praha 4	Praha 5	Praha 6	Praha 7		
159	86	1640	287	308	278	103		
Praha 8	Praha 9	Praha 10			Praha historie			
479	57	49			4			3450
Jihocesky								CELKEM
Č.Budějovice	Č.Krumlov	J.Hradec	Písek	Prachovice	Strakonice	Tábor		
28	33	64	131	137	86	31		510
Jihomoravsky								CELKEM
Blansko	Brno město	Brno venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo		
69	419	204	195	172	55	107		1221
Karlovarsky								CELKEM
Cheb	Karlovy Vary	Sokolov						
17	25	26						68
Královéhradecký								CELKEM
H.Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n/K.	Trutnov				
753	187	301	71	160				1472
Liberecký								CELKEM
Česká Lípa	Jablonec n/N.	Liberec	Semily					
30	27	16	24					97
Moravskoslezsky								CELKEM
Bruntál	Frýdek Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava město.			
155	23	4	47	214	43			486
Olomoucký								CELKEM
Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk				
131	148	134	103	46				562
Pardubický								CELKEM
Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí					
238	599	64	108					1009
Plzeňský								CELKEM
Domažlice	Klatovy	Plzeň jih	Plzeň město	Plzeň sever	Rokycany	Tachov		
108	147	42	62	53	32	29		473
Středočeský								CELKEM
Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	K.Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	
87	298	184	345	414	152	197	154	
Praha východ	Praha západ	Příbram	Rakovník					
276	164	90	10					2371
Ústecký								CELKEM
Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí nad Labem		
45	10	65	9	14	42	20		205
Vysocina								CELKEM
H.Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár n/Sáz.				
134	342	75	298	129				978
Zlínský								CELKEM
Kroměříž	Uherské Hradiště	Vsetín	Zlín					
60	20	22	27					129
Zahraničí								CELKEM
Bosna	Chorvatsko	Kosovo	Francie	Slovensko	Rusko	SRN	Tunisko	
13	8	11	36	199	7	16	1	
Japonsko	Maďarsko	Finsko	Ukrajina	Arménie	Itálie	Polsko	Slovinsko	
1	1	1	66	2	22	14	7	
Rakousko	USA	Řecko	Černá Hora	Bulharsko	Litva	Lotyšsko	Makedonie	
9	1	3	9	15	1	1	2	470
Moldávie	Rumunsko	Estonsko	Malajsie	Nizozemsko	Rumunsko	Belgie	Izrael	
3	7	1	1	1	7	2	1	
Albánie								
1								

Projekt mapování vojenských pietních míst podporují :

Chcete své vlastní www stránky jednoduše do 5 minut?

WWW.ESTRANKY.CZ

Fotografie na titulní stránce: Vojenský hřbitov, Olomouc – Černovír, foto: Ing. Petr Tichý

Zpravodaj Monument je **neprodejná** účelová tiskovina, vydávaná za účelem propagace mapování vojenských pietních míst a **Spolku pro vojenská pietní místa, o.s.** Číslo neprošlo jazykovou úpravou.

Adresa pro kontakt: vets@vets.cz , webové stránky projektu www.vets.cz

Redakční rada: Vladimír Štrupl (tiskový mluvčí), Martin Brynych (redaktor, správce dat)

© Spolek pro vojenská pietní místa, o.s.